

13.8. İşyeri Temsilcileri Şube Koordinasyonu

Mimarlık hizmet alanlarının çeşitlenmesi, yeni uzmanlık alanlarının oluşmasına neden olurken mimarlar proje üretim ve uygulama süreçlerinin yanı sıra birçok yeni çalışma alanına yönelmişlerdir. Türkiye’de yapı üretim sektöründe yapılan güncel düzenlemeler sonucunda kamu kurumlarında ve özel sektörde mimarlık mesleği farklı sorunlarla karşı karşıya gelmiştir. Bu sorunların giderek büyüdüğü ve kamuda ve özel sektörde çözüm için bir arayış olmadığı gözlemlenmektedir.

Bakanlıklar, il müdürlükleri, belediyeler gibi kamu kurumlarında, mimarların hizmet politikalarında, özlük haklarında, müelliflik haklarında, gelir dağılımında görülen farklılaşmalar ve eksiklikler bilinmesine ve bildirilmesine rağmen ne yazık ki en temel mimarlık ilkeleri üzerinden yaşanan sorunlar bürokratik bir zorunluluk olarak tartışılmaktadır.

1982 Anayasasının 135. maddesinde kamu çalışanları için meslek odalarına üye olmayı isteğe bağlı kılması ile bu alandaki meslektaşlarımızın önemli bir kısmı Mimarlar Odasına üye olmamaktadır. Bu fiili durum sorunların tespitinde, çözüm yollarının aranmasında ve adımlar atılmasında birçok eksikliğin yaşanmasına neden olmaktadır. Tüm bunlara ek olarak üniversitelerin ikili yapısına (vakıf-kamu üniversiteleri) bağlı yaşanan sorunlar, sadece bu alanda hizmet sunan meslektaşlarımızın “akademik” sorunu olarak kalmayıp meslek eğitiminin niteliğine yansımakta, bu da mimarlığın geleceği üzerine kuşku yarattır.

Kamu alanında yaşanan olumsuz hızlı değişimler mimarlık mesleğinin giderek geri planda kalmasına yol açmakta, çoğu kamu kurumunun meslek alanı olmasına rağmen mimar istihdam etmemesiyle çok ciddi kent suçlarına zemin hazırlanmaktadır.

Yasal düzenlemelerle belirlenen özel sektördeki çalışma alanında yaşanan gelişmeler de mimarlık mesleğini ve mimarları doğrudan etkilemektedir. Özel sektörde ücretli çalışan mimarların çalışma koşulları, ekonomik durumları, sosyal olanakları itibarıyla önemli sorunların yaşandığı bilinmekte ve olumsuz örneklerin her geçen gün arttığı görülmektedir. Kamu bünyesinde taşeron firmalarda farklı kadrolarda mimar çalıştırılması ve buna bağlı hukuki ve mesleki sorunların oluşması gibi.

Bu bağlamda İTEK olarak amaçlanan, kamu ve özel sektörde çalışan mimarların mesleki alanda gereksinimlerini karşılamak, mesleki uğraşlarını kolaylaştırmak, mesleki hizmetinin güvencelerini sağlamak ve korumak, mesleki dayanışma ortamını oluşturmak, bu üyelerin

Mimarlar Odası ile doğrudan ilişkisini sağlamak, bu yolla meslek etiğini ve kamu çıkarlarını korumak amacıyla çalışmalar sürdürmek ve kamu kurumlarında veya organize sanayi bölgeleri gibi mimarların çalışmakta oldukları işyerlerinde temsilcilik birimleri oluşturmaktır. Bu alanda paralel çalışmalar yapmak üzere oluşturulan Kamuda ve Özel Sektörde Ücretli Çalışan ve İşsiz Mimarlar Komisyonu, Çalışma Raporu içerisinde ayrı bir bölüm olarak yer almaktadır (Bkz. 13.11).

Mimarlar Odası İşyeri Yönetmeliği kapsamında Mimarlar Odası Genel Merkezi'nin koordinasyonunda çalışma yapmak üzere İstanbul Büyükşehir Şubesi işyeri temsilcilerini belirleme sürecine girilmiş ve aşağıdaki isimler belirlenmiştir:

B. Rahmi Ekiz, Belgin Oflazoğlu, Burak Kaan Yılmazsoy, Doğan Sancak, E. Hayal Uçar, Esra Sert, Hülya Karaoğlu, Kubilay Önal, Oya Bakacak, Sefa Bingüler, Süleyman Özburak, Tuncay Gürpınarlı, Tuncay Şendünder, Vildan Sarıgöl, Yılmaz Yıldırım.

13.8.1. 42. Dönem İşyeri Temsilcileri Eşgüdüm Komitesi Seçim Toplantısı

19 Ocak 2011 Çarşamba günü saat 19.00'da Karaköy binamızda gerçekleştirilen toplantıda, önceki dönem İTEK çalışmaları görüşülmüş ve yeni dönem çalışmaları üzerine öneriler yapılmıştır. Bu toplantıda görüşülen konular üzerinde uzlaşıya varılmış ve bu konular 29 Ocak 2011 Cumartesi günü Ankara'da gerçekleştirilen İşyeri Temsilcileri Eşgüdüm Komitesi (İTEK) 42. Dönem Seçimli Toplantısı'na taşınmıştır.

10 şubeden 33 işyeri temsilcisi meslektaşımızın katılımıyla gerçekleşen seçimli toplantı, İstanbul Büyükşehir Şubesi'nden Kubilay Önal ve Hüseyin Kargın'ın toplantı yöneticisi olarak belirlenmesiyle başlamıştır. Bilgilendirme ve değerlendirme gündemine ilişkin olarak önceki dönemlerdeki İTEK çalışmaları içerisinde yer alan "İşyeri Temsilcileri Buluşmaları", "Kamuda ve Özel Sektörde Çalışan Ücretli Mimarlar Kurultayı-I", "MEK-V Kamuda Mimarlık Hizmetleri Atölyesi" süreçleri hakkında bilgi verilmiştir. Bu bilgilendirmeden sonra işyeri temsilcileri bu süreçlerde gerçekleştirilen ve gerçekleştirilemeyen gündemleri değerlendirerek şubelerinde ve temsil ettikleri işyerlerinde yürüttükleri çalışmaların bilgi ve deneyimlerini paylaşmışlardır.

Bu kapsamda belirlenecek olan 42. Dönem İşyeri Temsilcileri Eşgüdüm Komitesi'nin çalışma programı ve yöntemi üzerine önerilerde bulunulmuştur. Bu önerilerde, komite çalışmalarının

geçmiş dönemin birikimi üzerine daha somut ve pratik adımların atılması ve İTEK çalışmalarının kurumsallaşması vurguları yapılmıştır.

Daha sonra seçimlere geçilerek 42. Dönem İşyeri Temsilcileri Eşgüdüm Komitesi'nde ikisi İstanbul Büyükşehir Şubesi'nden olmak üzere 7 asıl ve biri İstanbul Büyükşehir Şubesi'nden olmak üzere 7 yedek üye oy birliğiyle aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

Asıl: Belma Yaman (Ankara), Didem İkbal Dede (Trabzon), İlknur Kara (Antalya), Melike Özer (Muğla), Oya Bakacak (İstanbul), Songül Yürek Türkmen (Adana), Tuncay Gürpınarlı (İstanbul).

Yedek: Başak Güneş (Antalya), Burak Kağan Yılmazsoy (İstanbul), Figen Ortak (Adana), Mehmet Ayvat (Ankara), Nuray Çaykara (Samsun), Serdar Hüseyin Arıcan (Konya), Sevgi Aydınoglu (Van).

Toplantı sonunda hazırlanan sonuç bildiri MYK'ya iletilmiştir (Bkz. 13.8.3.1. Ek 1).

13.8.2. Kamuda ve Özel Sektörde Ücretli Çalışan Mimarlar Kurultayı-2'ye Katılım

İlk kurultayın en önemli sonuçlarından biri, bu kapsamdaki kurultayların sürekliliğinin sağlanması kararıydı. Bu karar 42. Dönem Genel Kurulu'nda kabul edilerek 2. Kurultayın düzenleme görevi MYK'ya verilmişti. Düzenleme Kurulu'nca "Mimar İstihdamı ve Mesleki Güvence Mekanizmaları" ana gündemi bağlamında bölge toplantıları ile hazırlıkları yapılan 2. Kurultayın 24 Eylül 2011'de Bursa'da yapılan bölge toplantısına katılım sağlandı.

Şube olarak etkin bir biçimde katıldığımız 22- 23 Ekim 2011 tarihlerinde Ankara'da yapılan Kamuda ve Özel Sektörde Ücretli Çalışan Mimarlar Kurultayı-2 (Bkz. 13.8.3.2. Ek 2) sonuçlarının, önümüzdeki dönem çalışmalarına kaynaklık edeceğini düşünüyoruz.

13.8.3. Ekler

13.8.3.1. Ek 1: İTEK 42. Dönem Seçim Toplantısı Sonuç Bildirisi

29 Ocak 2011 tarihinde Ankara'da yapılan TMMOB Mimarlar Odası İşyeri Temsilcilikleri Eşgüdüm Komitesi Seçim Toplantısı'na katılan işyeri temsilcileri, ülke gündeminde öne çıkan güncel konulara ilişkin aşağıdaki bildiriye kamuoyuyla paylaşmaktadır:

Kamunun Tasfiye Süreci Hızlanıyor,

Siyasal Kulluk Ve Kadrolaşmanın Önü Açılmak İsteniyor!..

Yasama süreci birbiri ardına kamunun tasfiye sürecini hızlandıran yasal değişikliklerle uğraşiyor. Bu anlamda, “Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ve “İller Bankası'nın İLBANK AŞ Olmasına Dair Kanun” bu değişikliklerin güncel olanları.

“İller Bankası'nın İLBANK AŞ Olmasına Dair Kanun”un kabul edilmesi ile dünya ölçeğinde tek ve özgün bir deneyim olan, Cumhuriyet döneminin önemli kurumlarından birisi daha yok edilmiştir. Ayrıca çalışanlar açısından bu değişim süreci bir gelecek belirsizliği anlamına geliyor. Çalışanlar, iş güvenliği, ücretler ve özlük hakları açısından hak kayıplarıyla karşı karşıya kalacaklardır.

Tasfiye sürecini daha da derinleştiren torba yasa içerisinde yer alan “Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile de tasarı gerekçesinde yer alan “memur sendikaları, sivil toplum kuruluşları ve çalışanların makul ve uygun görülen isteklerini karşılamak” değil, küresel kapitalizmin neoliberal politikaları ile belirlenen noktaya ulaşmak olduğunu söylemeliyiz. Tasarının hedefi “sosyal devleti” değil “düzenleyici devleti” destekleyen bir bürokratik yapının oluşturulmasıdır. Tasarı halen TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmektedir.

Hükümet, devlet memurlarına ilişkin düzenlemelerde değişiklik yapılması düşüncesini 2004, 2005, 2006 yıllarında da hazırladığı kanun taslakları ile göstermiş, fakat bu girişimler sonuçsuz kalmıştır.

Medyanın ve hükümetin eksik ve hatalı bilgilendirmeleri, yönlendirmeleri sonucunda “Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın, devlet memurlarının ve kamu hizmetinden yararlananların talepleri ile ortaya çıktığı, devlet memurlarının özlük haklarında iyileştirmelerin yapıldığı izlenimi yaratılmıştır. Oysa bu kanun tasarısı ile amaçlanan, kamu hizmetini ve kamuda çalışma sistematüğini bütünü itibariyle değiştirmek ve sistemi özel sektör mantığına çevirmektir.

Tasarıda yer alan hükümlerle üst kademe yöneticilik makamları siyasal kadroların ve özel sektörün iş alanları haline dönüştürülmektedir. İktidarın emrinde, emir-komuta makamlarında

kamu kaynaklarına yön veren ve bütün bir yönetim sistemini ve personelini yönlendirip değerlendiren kadrolar olarak çalışacaklardır. Personelin iş güvencelerinden yoksun olduğu, bir yandan disiplin, bir yandan da sübjektif kriterlerle “takdire” dayalı ödüllendirme esaslı performans değerlendirme sistemine tabi tutulacağı düşünüldüğünde, bu uygulamanın politika belirleme ile sınırlı kalmayacağı da anlaşılmaktadır.

Bu noktada Anayasada “çalışma hakkı ve ödevi”nin “Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler” ana başlığı altında, “kamu hizmetlerine girme hakkı”nın ise “Siyasal Haklar ve Ödevler” içerisinde sayıldığına hatırlatılmasında fayda bulunmaktadır. Bu ayrımın temel felsefesini kamu adına karar verenlerin siyasal iktidarın baskılarının yanında farklı çıkar gruplarına karşı da kamu adına korunması gerekliliğinde aranmalıdır. Bu niteliği ile kamu hizmetine girme siyasal bir öz taşımaktadır. Tasarı getirdiği hükümlerle kamu hizmetini ve bu hizmeti görenleri kamu adına koruma anlayışından vazgeçtiğini de işaret etmektedir.

Ayrıca tasarı, danışma, görüşme, tartışma, direnme yollarını kapatarak siyasal iktidarın vurucu aleti haline gelmiş bir yönetim anlayışını pekiştirmektedir.

Bu nedenlerle, emek örgütleri ve TMMOB'nin ortaklığında söz konusu tasarıya karşı mücadelenin, daha etkin bir biçimde yapılması için tüm çalışanları dayanışmaya çağırıyoruz.

13.8.3.2. Ek 2: Kamuda ve Özel Sektörde Ücretli Çalışan Mimarlar Kurultayı-2

22-23 Ekim 2011 Ankara

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Kültür ve Kongre Merkezi Teoman Öztürk Salonu

“Mimar İstihdamı ve Mesleki Güvence Mekanizmaları”

22 Ekim 2011

11.00-11.30 Açılış Konuşmaları

Oya Bakacak / İşyeri Temsilcilikleri Eşgüdüm Komitesi (İTEK) Yürütücüsü

Ali Ekinci / Merkez Yönetim Kurulu Üyesi

Mehmet Soğancı / TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

11.30-13.00 Anahtar Konuşmacılar

Kubilay Önal / *Oturum Yöneticisi, Düzenleme Kurulu Üyesi*

“Günümüzde Beyaz Yakalıların Örgütlenme Sorunları”

Aziz Konukman / *Prof. Dr., Gazi Üniversitesi İİBF*

“İş Hukuku Bağlamında Çalışanların Sözleşme Düzeni”

Candaş İyican, Av., Kültür Sanat-Sen

Soru-Cevap-Tartışma

13.30-15.00 Bölge Toplantıları Sunuşları

Gonca Bilgili / *Oturum Yöneticisi, Düzenleme Kurulu Üyesi*

Songül Yürekli / *Gaziantep Bölge Toplantısı, İTEK Üyesi*

Didem İkbal Dede / *Trabzon Bölge Toplantısı, İTEK Üyesi*

İlknur Kara / *Konya Bölge Toplantısı, İTEK Üyesi*

Burak K. Yılmazsoy / *Bursa Bölge Toplantısı, İTEK Üyesi*

İlker Ertuğrul / *İstanbul Özel Sektör Ücretlileri Forumu, D. Kurulu Üyesi*

Soru-Cevap-Tartışma

15.20-17.40 Atölye Çalışmaları

Kurultay sürecinin en önemli aşaması olan atölye çalışmaları, tüm katılımcılara açık olup, saat 15.00 e kadar kayıt masasına isimlerini bildiren katılımcılarla gerçekleştirilecektir. Konu bağlamında saptanan sorunlara ilişkin taleplerin, çözüme ilişkin yöntemlerin sistemleştirilerek raporlanması hedeflenmektedir.

Atölye 1: Mimarlık Mesleğinin, Mimar Tanım ve İstihdamının Değişimi

Moderatörler:

Aziz Konukman / *Prof. Dr., Gazi Üniversitesi İİBF*

Şirin Gülcen Eren / *Dr., Şehir Plancısı*

Atölye 2: “Ücretli Mimarın Farklı Çalışma Alanları ve Mimar Örgütlenmeleri ”

Moderatörler:

Mustafa Şimşek / *Eğitim Uzmanı, Endüstri Mühendisi*

Devrim Duman / *Eğitim Uzmanı, Kültür Sanat-Sen*

Atölye 3: “Ücretli Mimarın Mesleki Güvence Mekanizmaları: Tip Sözleşme”

Moderatörler:

Nurten Çağlar Yakış / *Av., TMMOB*

Candaş İyican / *Av., Kültür Sanat-Sen*

18.00-19.30 Serbest Kürsü (Güven/ce)

Tuncay Gürpınarlı / *Oturum Yöneticisi, Düzenleme Kurulu Üyesi*

Cumartesileri de çalışmak zorunda olan Ankaralı arkadaşlarımızın katılımcı olmalarını sağlamak için düşünülen, tüm katılımcıların taleplerini özgürce ifade edebilecekleri bir platform olarak düşünülmüştür.

23 Ekim 2011

10.00-10.30 Genel Değerlendirme

“Mimarlar Odasında Ücretli Çalışanlar Örgütlenmesi Üzerine”

Hüseyin Kargın / *Düzenleme Kurulu Üyesi*

10.30-11.40 Atölye Raporlarının Değerlendirilmesi

Sabri Orcan / *Oturum Yöneticisi, İstanbul BK Şubesi 2. Başkanı, MEK-6 Kamuda ve Özel Sektörde Ücretli Mimarlık Hizmetleri Atölyesi Üyesi*

Hazırlanan atölye raporlarının, atölye katılımcıları tarafından belirlenen sözcülerce aktarılıp, tüm katılımcılar tarafından değerlendirmeye açılması bölümüdür.

12.00-13.30 Sonuç Bildirisi ve Raporu

Ali Ekinci / Oturum Yöneticisi, Merkez Yönetim Kurulu Üyesi

Atölye raporlarının değerlendirmesiyle oluşan sonuçların, örgütümüze ve kamuoyuna aktarılacak rapor/bildiriye dönüştürülmesi için düşünülen bölümdür.